

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Анализ на използваемостта на Портал за отворени данни data.egov.bg

Проект: „Отворените данни и гражданското участие: механизми за насърчаване на взаимодействието между администрацията, гражданите и бизнеса“

BG05SFOP001-2.009-0068

НПО Линкс

Въведение

Порталът за отворени данни съдържа и предоставя за ползване голямо количество данни – приблизително 10 000 набора, публикувани от близо 500 различни организации.

Наличието на голям брой разнородни данни, публикувани от различни организации предполага сравнително широка аудитория с различни дигитални умения и различни сценарии за използването на Портала.

Потребителското изживяване е функция на всички елементи на портала – интерфейс, функционалност, данни. Доставка на добро потребителско изживяване е важно защото подобрява прозрачността на държавното управление и като следствие повишава доверието на гражданите в институциите.

Потребителски профили и сценарии за използването на Портала за отворени данни от страна на потребителите

Познаването на потребителите, техните цели, навици и дигитални умения е ключово за изграждането на максимално използваем уеб сайт, в частност портал.

Спецификата на информацията, предоставяна на Портала за отворени данни предполага няколко основни групи потребители, които в зависимост от задачата, която решават имат различни изисквания към неговата функционалност.

Потребителски профили

Журналисти

Подготовката на журналистически материали по широк кръг теми изисква използването на данни. Журналистите се характеризират с висока мотивация да открият нужните им данни, както и с високо ниво на информираност какви данни от какви източници могат да търсят. Разполагат с добри дигитални умения, а част от тях имат възможност да използват чужда експертиза при обработката и тълкуването на данните. В зависимост от сложността на темата, по която работят нормално е да се наложи да се обработи повече от един набор данни и да се търси връзка между данни от различни набори.

Граждани

Гражданите имат нужда от данни в широк кръг от случаи, напр.:

- ученически/студентски проект;
- научно изследване;
- подкрепяне или оборване на една или друга теза от граждански активисти.

В тази група потребители влизат хора с различни дигитални умения – от слаби до експерти. В зависимост от задачата, която решават мотивацията им също може да е в широки граници.

Част от потребителите в тази група работят, доста често доброволно, по задачи, които са базирани на проследяване на данни за дълъг период от време – за тях е важно публикуваните набори да са консистентни и да може надеждно да се правят връзки, както между отделните издания на един и същи набор от данни, така и между различни набори.

Институции

Институциите са единственият участник, който е и от двете страни на процеса на публикуване на данни. По време на проучванията, свързани с данни, в хода на проекта „Визия за София“, се оказа, че общината освен генератор на данни е и един от най-големите консуматори на данни. Потенциалът за използване на отворени данни от институциите е голям – достъпът е възможен без да са необходими бюрократични стъпки – писма, заявления и др. Мотивацията и дигиталните умения варират в широки граници.

Бизнес организации

В бизнес организациите данните се използват, най-общо, по два начина:

- Данните са част от бизнес модела;
- Данните се използват за планиране на бизнеса и оценка на средата, в която е поставен.

Характерно за този тип потребители е, че директно разполагат или могат да си набавят нужната експертиза. Разполагат със средства и висока мотивация – за разлика от институциите бизнес резултатът им зависи от данните.

За тази група потребители надеждните връзки между данните както между отделните издания на един и същи набор от данни, така и между различни набори са от изключителна важност.

Неправителствени организации

Неправителствените организации, работещи с данни, подобно на бизнес организациите и гражданските активисти, се характеризират с висока мотивация. Дигиталните им умения са по-високи от средните и в зависимост от

проектите, по които работят, имат възможност за включване на експерти.

Обобщение

Широкия кръг на потребителите на Портала за отворени данни, различните им дигитални умения и мотивация поставят високи изисквания за неговата използваемост.

Общото между всички групи потребители е, че очакват лесен достъп до данните и консигентност при публикуването им – както във времето, така и по отношение на формата.

Важно е да се отбележи, че недобрата използваемост води до лошо потребителско изживяване, респ. загуба на доверие.

Примерни сценарии за използването на Портала за отворени данни

В зависимост от профила на потребителя, вида на данните и типа на задачата, която се решава са възможни различни сценарии на използването на Портала за отворени данни.

Посочените по-долу сценарии не отразяват текущата функционалност на Портала за отворени данни, а са отражение на мисловната нагласа (mindset) на различните групи потребители, поставени в съответния контекст.

В най-общ план решаването на всички задачи се свежда до следните стъпки:

- откриване на необходимия набор от данни;
- сваляне на данните;
- обработка на данните.

Откриване на необходимия набор от данни

В зависимост от експертизата на потребителя по отношение на данните са възможни следните сценарии:

Потребителят знае името на набора данни и/или коя организация е отговорна за публикуването му. В този случай и при наличието на голямо количество данни, потребителят би използвал системата за търсене. Критерият за търсене е името на набора данни или на организацията.

Алтернативен път към данните е използването на таксономията на портала – категории, етикети и др.

Потребителят не знае името на набора данни. В този случай при използването на системата за търсене, критерият би бил името на самите данни – напр. име на колона в таблица.

Алтернативен път към данните е използването на таксономията на портала – категории, етикети и др.

Сваляне на данните

След идентифициране на набора от данни, в зависимост от вида на данните пред потребителя има следните възможности:

- Наборът от данни се представя само с един ресурс за сваляне – напр. състояние на регистър, с не особено сложна структура, към даден момент, статистически данни и др.
- Наборът от данни се представя с повече от един ресурс за сваляне, които отразяват състояние към даден момент – напр. няколко таблици от релационна база данни.
- Наборът от данни се представя с повече от един ресурс за сваляне, всеки от които отразява състояние към различни моменти във времето.
- Наборът от данни се представя като последователност от промени, направени след даден момент – например Търговския регистър.

В зависимост от задачата, която потребителят решава са възможни следните варианти:

- Еднократно сваляне на един или повече ресурса;
- Регулярно сваляне на един или повече ресурса, получени в резултат на обновяването на съответния набор данни. В този случай се предполага, че потребителите са с по-добри дигитални умения и евентуално биха търсили автоматизиране на процеса на сваляне на данните. Например: сваляне на ресурсите, съдържащи описания на промените, направени в Търговския регистър в последните няколко години изискват свалянето на стотици отделни файла.

Използваемост на потребителския интерфейс и функционалност на Портал за отворени данни

Търсене

Откриването на компонента за търсене в Портала за отворени данни, въпреки че е поставен на място, познато за потребителите, е затруднено от следните фактори:

- Нищо не обозначава бутона „Вход“ като бутон и поради близостта му с полето за търсене, двата елемента изглеждат като един компонент, предназначен за влизане в системата.
- Слаб контраст на placeholder-а на полето за търсене. Използването на placeholder вместо етикет не е добра практика.
- Липсва бутон „Търсене“/икона „луна“, с който експлицитно да се стартира търсенето.

1609

Регистрирани потребители

491

Организации

9929

Набори данни

142450

Обновления

Най-активна организация за Август 2020

Министерство на финансите

Теми

Селско стопанство, риболов и аква култури, горско стопанство, храни

Образование, култура и спорт

Околна среда

Енергетика

Транспорт

Наука и технологии

Икономика и финанси

Население и социални условия

Правителство, публичен сектор

Здравеопазване

Региони, градове

Правосъдие, правна система, обществена безопасност

Международни въпроси

Некатегоризирани

Работата с компонента за търсене е затруднена поради следните фактори:

Търсенето е в някаква степен контекстно зависимо, без това да е обозначено. На показаните по-долу снимки на екрана е обозначена следната последователност от действия:

- От входната страница се извършва търсене за „агенция по вписванията“

1609 Регистрирани потребители	491 Организации	 Най-активна организация за Август 2020 Министерство на финансите
9929 Набори данни	142450 Обновления	

Теми

 Селско стопанство, риболов и аква култури, горско стопанство, храни	 Образование, култура и спорт	 Околна среда	 Енергетика	 Транспорт	 Наука и технологии	 Икономика и финанси
 Население и социални условия	 Правителство, публичен сектор	 Здравеопазване	 Региони, градове	 Правосъдие, правна система, обществена безопасност	 Международни въпроси	 Некатегоризирани

- Агенция по вписванията не се появява в списъка с резултати, въпреки че е точно съвпадение на критерия за търсене. Не се появява и в менюто „организации“. На този екран, обаче се появяват две полета за търсене, едното от които е празно. Единственото, което насочва, че търсенето е проведено само в частта „данни“ е маркирането на връзката „данни“ в хоризонталната навигация. Ако потребителят, обаче, е започнал търсенето от страница „данни“, въпросното маркиране не работи като указател.

организации

потребители

групи

теми

етикети

формат

лицензи

данни | свързани данни | сигнализирани данни

агенция по вписванията

Подреди по:

Уместност | Имена възходящ ред | Имена низходящ ред | Дата на последна промяна

402 намерени резултати

« 1 2 3 4 5 6 7 8 ... 66 67 »

Регистрирани ППС - месец август 2020

1. Информация за регистрираните ППС в страната в периода от 01.01.2020 до 31.08.2020:

- по марка и категория
- по категория и възраст
- по екологична категория
- нови ППС с прекратена регистрация
- ППС с прекратена регистрация по категория

2. Водените на отчет ППС към 01.09.2020 г. (всички регистрирани ППС в страната към дата 01.09.2020):

- по марка и вид
- по марка и възраст
- по вид и гориво

За да намери потребителят дадена организация, трябва да отиде в секцията „организации“ и там да направи търсене, като използва второто поле за търсене. Ако се използва полето за търсене, което се намира в заглавната част на сайта, независимо от коя страница, е невъзможно да се намери съответната организация.

В резултатите от търсене „подреди по уместност“ е госта неясно като критерии. В идеалния случай резултатите би трябвало да са подредени именно по уместност. Липсата на „посока“ в сортирането по дати, комбинирана с липсата на дати в резултатите прави използването на тази функция неудобно.

Страниците с резултати от търсене показват по 6 резултата на страница, което е доста неудобно, когато трябва ръчно да се прегледат много страници.

В резултатите от търсене на организации ограничаването на наименованието на организациите в списъка затруднява различаването им и увеличава когнитивното натоварване върху потребителите. На снимката по-долу (критерии за търсене „образование“) се вижда как различни организации изглеждат трудно различими за потребителите.

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Регионално управление...

РУО – Хасково е териториална администрация към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета

[Виж още](#)

Национална агенция за...

Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) е държавен орган към Министерския съвет на Република България за координация на институциите по въпросите на професионалното образование и обучение ...

[Виж още](#)

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Регионално управление...

[Виж още](#)

Министерство на...

Министерството на образованието и науката осъществява държавната политика в образователната и в научноизследователската сфери на обществения живот. Администрацията, която подпомага министъра, работи за...

[Виж още](#)

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Регионално управление...

[Виж още](#)

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Регионално управление...

[Виж още](#)

Класификация на данните

Порталът за отворени данни използва следната система за класификация на публикуваните данни:

- Име на организация, публикувала данните;
- Име на потребител, публикувал данните;
- Групи от данни;
- Темы, съответстващи на DCAT;
- Етикети;
- Формат;
- Лицензи;

^ организации

Министерство на образованието и науката (432)

Община Лозница (136)

Община Първомай (112)

Община Търговище (102)

^ потребители

^ групи

^ теми

Некатегоризирани (5638)

Региони, градове (905)

Икономика и финанси (670)

Образование, култура и спорт (607)

^ етикети

регистър (444)

община (187)

бюджет (169)

здравеопазване (158)

образование (105)

^ формат

^ лицензи

данни | свързани данни | сигнализираните данни

търси...

Подреди по:

Уместност | Имена възходящ ред | Имена низходящ ред | Дата на последна промяна

9727 намерени резултати

« 1 2 3 4 5 6 7 8 ... 1621 1622 »

одобрен ✓

Отчети за касово изпълнение на бюджета към 31.08.2020 Г.

Отчети за касово изпълнение на бюджета към 31.08.2020 г.

бюджет | ДЕС | дмп | ебк | европейски | изпълнение | касово | месечен | РА | сметки | съюз | КФС

Виж още

одобрен ✓

Реализиран държавен прием в VIII клас за учебната 2020/2021 година в област Ямбол

Реализиран държавен прием в VIII клас за учебната 2020/2021 година в професионалните и профилирани гимназии, в средните и обединените училища от област Ямбол

образование | прием | Ямбол | VIII клас

Виж още

Менюто, което предоставя избор от системата за класификация е видимо и достъпно за използване само на страница „Данни“ и на страниците с резултати. По същество това меню реализира „филтър“. При работа с него се забелязват следните проблеми по отношение на използваемостта:

- не дава никакви визуални знаци („signifiers“), че изпълнява такава функция;
- подредбата на отделните единици във всеки елемент на филтъра е според броя на наличните набори, което не е релевантно към търсенето на потребителя;
- не показва как може да бъде изключено действието му;
- не показва всички единици в дадения елемент, а при избор на „покажи всички“ затваря напълно елемента.

В резултатите от търсене част от наборите имат поставени етикети, чието визуално представяне е идентично с това на бутона „Виж още“, но за разлика от него при кликване върху тях нищо не се случва.

Сваляне на данни

Липсва възможност за автоматизиране на работата, при работа с големи обеми или при данни, състоящи се от множество ресурси. Например: данните на Търговски регистър към 2018-07-09 (<https://data.egov.bg/data/view/4cf1e59b-8bae-4ea2-9d02-d3de97a2d15a>) се състоят от 7 страници с ресурси или 62 отделни файла. Единственият начин да се свалят тези файлове е това да се направи ръчно един по един – в случая 68 кликания.

Използваемост на данните, публикувани на Портал за отворени данни

Данните предоставени на Портала за отворени данни са определящи за доброто потребителско изживяване, а оттам и за насърчаване на активното им използване.

При използване на Портала и предоставените там данни се забелязват следните пропуски:

- Липса на метаданни. В много случаи данните не се нуждаят от метаданни, защото файловете и форматите, в които са представени ги описват достатъчно точно. В други случаи, обаче липсата на метаданни е осезаема. Последното важи с особена сила в наборите от данни, в които се използват абривиатури и номенклатури.
- Липса на идентификатори. Идентификаторите са от определящо значение за надеждната обработка на данните и без тях е невъзможно свързването на данни от различни набори.
- Дати на валидност. Голяма част от публикуваните набори показват състояние на дадени данни към определен момент. При някои набори този момент е упоменат в името, а при други не е и тъй като липсва отделно поле, датата към която е актуален даденият набор е обект на догадки.

Изводи и препоръки

Порталът за отворени данни предоставя на широката аудитория почти 10 000 набора данни, публикувани от близо 500 организации и може да бъде определен като сериозен източник на информация.

При направеното проучване средната оценка на потребителите за дизайн, удобство на работа и полезност на публикуваните данни е 5.21 по десетобална скала.

Порталът за отворени данни предоставя, в общи линии, необходимата функционалност. За подобряване на потребителското изживяване следва да се вземат мерки, както по отношение на потребителския интерфейс, така и по отношение на качеството на данните.

Препоръки

Препоръки по отношение на потребителския интерфейс

„Потребителите прекарват повечето време в други уеб сайтове. Това означава, че потребителите предпочитат вашият сайт да работи по познат за тях начин, а именно подобно на другите сайтове“

Jacob Nielsen

<https://lawsofux.com/jakobs-law>

Търсенето и резултатите е препоръчително да се променят и да следват де факто стандартите за търсене и представяне на резултатите:

- едно поле за търсене;
- ясен етикет;
- наличие на бутон „Търсене“
- търсене не само в данните, а и в организациите или ясно определяне на обхвата на търсенето

Филтърът на търсенето трябва да дава визуални знаци, че е филтър, да подсказва как може да бъде изключен.

Етикетите трябва да са интерактивни.

Интерфейса за сортиране също може да бъде подобрен, за да стане по-лесен за употреба.

Препоръки по отношение на данните

Осигуряване на идентификатори за отделните обекти. Когато не могат да се използват познати идентификатори (EИК и др. подобни), може да се използват UUID.

Осигуряване на метаданни минимум за наборите, използващи абревиатури и номенклатури, както и връзки към други набори.

Осигуряване на отделно поле при описанието на наборите, което да съдържа датата към която е актуален съответният набор.

Препоръки по отношение на функционалност

Препоръчително е добавянето на API, което минимум да позволява заявки за проверка за обновявания на наборите от данни и автоматизиране на процеса на сваляне на ресурси.